

УДК 355.02(497.11)

DOI: <https://doi.org/10.22182/pr.6532020.3>

Прегледни рад

Миле Ракић*

Институт за политичке студије, Београд

У СУСРЕТ КОНЦЕПЦИЈИ БЕЗБЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Сажетак

Развој држава са аспекта безбедности недвосмислено указује на сталну потребу изградње одбране и очувања националне, регионалне и глобалне безбедности. У том смислу и Република Србија изграђује свој систем националне безбедности. Циљ рада је тематизовање питања из политичко-безбедносне теорије изградње и стања безбедности на која превентивно треба дати одговоре који су веома значајни за изградњу савремене и стабилне безбедности државе. Примарно се тематизује егзистирајућа проблематика иманентна постојећој уређености националне безбедности Републике Србије која је сада исказана у Стратегији националне безбедности. Применом различитих научних метода истраживања, примерених корпусу безбедносне проблематике и доступних садржаја релевантних за изградњу система безбедности, уочено је да садашњи развој националне безбедности не може у потпуности и правовремено да одговори најчешће комбинованој безбедносној проблематици на адекватан начин. Концепција

---

* rakicmile@hotmail.com

** Рад је настао у оквиру научно-истраживачке делатности Института за политичке студије, коју финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

савремене безбедности, која је код нас исказана у Стратегији националне безбедности, захтева јасно уравнотежење циљева, начина и средстава примерених динамичним протеклим и будућим дешавањима у сфери безбедности имајући као полазну основу заштиту највиших националних интереса државе.

Кључне речи: концепција, доктрина, стратегија безбедност, Република Србија

ПОТРЕБЕ КОНЦИПИРАЊА БЕЗБЕДНОСТИ

Савремени свет карактеришу многобројне промене које се у мањим или већим размерама испољавају у свим сферама живота и функционисања сваке државе и њеног становништва. Са аспекта безбедности јасно се уочава нестанак војно-блоковске поделе, егзистирање трке у развоју савременог оружја и све већа угроженост слабије развијених и наоружаних држава. Природни ресурси и геополитички положај држава постају све интересантнији са безбедносног аспекта што утиче на пролонгирање стања дестабилизације безбедности у мањем или већем обиму не само појединачно у државама већ на свим нивоима. Револуционарна техничко-технолошка достигнућа прате и нагли развој и модернизација безбедности, односно субјеката безбедности. Многе државе нису у могућности да довољно брзо и у потребном капацитету прате тај тренд развоја и модернизације безбедности. Ово постаје све актуелнији проблем, нарочито за државе које су са геополитичког и безбедносног аспекта интересантне за најјаче корпорације света па тако и војно и привредно најразвијеније државе света. Сходно актуелној безбедносној проблематици, схваћеној у њеном најширем појмовном одређењу неопходно је усвојити концепцију савремене националне безбедности државе која за циљ мора имати јасно дефинисање циљева, критеријума и ограничења за структуру и функционисање система безбедности Републике Србије као и његових подсистема. Конципирање националне безбедности, а нарочито субјеката безбедности, мора бити примерено многобројним унутрашњим и спољашњим друштвено-политичким, економским и

безбедносним условима како у држави тако и ван ње у региону али и на глобалном нивоу. Изградња наше државе примарно зависи од спремности и способности за одбрану државе, потреба и могућности обезбеђења стабилне безбедности и могућности привреде да пропрати те захтеве. У садашњим условима функционисање и изградња система безбедности Републике Србије, врши се на основу Стратегије националне безбедности Републике Србије (2009). Обезбеђивање стабилне безбедности и заштита нашег становништва је трајна потреба, задатак и редовна функција свих субјеката безбедности државе. Савремена безбедност државе све више обухвата социјалну и политичку сферу а само угрожавање безбедности најчешће представљају комбиновани угрожавајући елементи иако одбрана од оружаног угрожавања државе остаје централни проблем. У том контексту Влада Републике Србије је на Десетој седници другог редовног заседања у 2019.године, одржаној 27.децембра 2019.године донела Стратегију националне безбедности Републике Србије којом је претходна Стратегија допуњена и иновирана са неколико нових чланова. Чињеница је да је нова Стратегија националне безбедности постала обухватнија и реалнија актуелним безбедносним дешавањима унутар земље али и у дешавањима широм света. Међутим, држава мора да конципира безбедност свога друштва која се остварује кроз доктрину и стратегију безбедности. Она је сложена појава и испољава се и као правна и као политичка организација. Политичка теорија треба да предложи али и одговори да ли и колико држава остварује и задовољава те потребе. Дакле политичка концепција безбедности мора дати одговоре у вези безбедносне функције државе и свих њених субјеката безбедности.

ЕВАЛУАЦИЈА КОНЦЕПЦИЈЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Концепција (лат. *conceptum, concipiere* - замислити, схватити, способност схватања, разумевање) безбедности треба да представља трајно опредељење у развоју наше државе, односно пројекцију безбедног развоја државе у условима егзистирања многобројних савремених претњи и изазова у ближој и даљој будућности. Дакле, концепцију је

неопходно да чине најбитнија политичка (идејна), стручна и системска организованост која своју намену базира на реалној привредној, војној, организационој и другим битним способностима државе и потреби њених грађана да све те захтеве у оптималном обиму операционализује. Концепцију безбедности не треба изједначавати са концепцијом одбране, као нпр. из периода постојања СФРЈ, из више разлога. Међу њима и због чињенице да је концепција безбедности шири појам од концепције одбране, а савремено угрожавање националне безбедности државе данас обухвата и многе друге, не мање деструктивне облике и врсте угрожавања које за последицу могу имати знатно већа угрожавања од оружаних сукоба итд. Отуда концепција треба да представља генералну замисао и поглед на стање и систем безбедности не само у актуелном времену већ и да предвиди могућности настанка савремених облика угрожавања државе, а нарочито могућности превенирања и реалног могућег супротстављања истима. Концепција безбедности треба да чини полазну основу о најважнијим политичким, економским, безбедносним и другим питањима битним за безбедан развој државе, не само у актуелном него и у будућем временском периоду колико га је објективно могуће сагледати, проценити и предвидети, са аспекта будућих догађања у сфери безбедности на свим нивоима у држави и ужем и ширем региону. Неопходно је да концепција безбедности буде израз комплексне, реалне анализе и процене најбитнијих спољних и унутрашњих услова (сопствене објективне могућности и способности) од утицаја на безбедност наше државе и њене одбране и заштите. Ово је могуће остварити само на основу предвиђених и процењених потреба наше државе и њеног становништва што подразумева јасно опредељење и вољу грађана и њихових представника у Народној скупштини Републике Србије. Међутим, концепцијски се мора утврдити и улога грађана у остваривању безбедности земље, а доктрина и стратегија само разрађују начин, методологију учешћа грађана у остваривању стабилне безбедности тј. у одбрани и заштити Републике Србије.

Концепција безбедности код нас за сада не постоји као писани акт али Стратегија националне безбедности не може бити њена пука замена. Чињеница је да иза концепције

безбедности морају да стоје највиши политички и професионални субјекти безбедности на основу израза воље и потреба грађана Републике Србије. Ово тим пре што садржај концепције безбедности захтева пројекцију потреба и могућности државе, односно усклађивање циљева, начина и средстава за одржање и развој стабилне безбедности. Концепција безбедности мора одговорити на објективно тешка питања о пројекцији савремене националне безбедности и могућностима њене изградње примерене савременим безбедносним проблемима. То у суштини није било могуће ни у периоду егзистирања СФРЈ јер ни тадашња Концепција одбране није била само пуки збир правила понашања већ свеобухватна перцепција, пре свега, проблема одбране а која је зависила од многобројних променљивих унутрашњих и спољашњих фактора утицајних на безбедност државе посматране у њеном најширем појмовном одређењу. То значи да ни у наше време од концепције безбедности не треба очекивати потпуну конкретизацију одређених проблема и реаговање на исте, али концепција мора да буде полазна основа за изградњу доктрине и стратегије безбедности, односно барем сентенцијално предвидети могућност одговора угрожавању безбедности у превентивном смислу. Због потребе решавања комплекса безбедносних и одбрамбених проблема од распада СФРЈ тј. избијања грађанског рата на њеном простору па све до егзистирајућег проблема са Косовом и Метохијом који и данас трају, било је нужно супротставити се правовремено и адекватно одговорити том комплексу проблема унутар и изван Републике Србије који је још увек прате променљивог интензитета. Због тога је и усвојена Стратегија националне безбедности од стране Народне скупштине Републике Србије која је још увек на снази. Савремена концепција безбедности треба да представља јавни документ од значаја не само за грађане Републике Србије већ и за друге државе обзиром да се у њој јасно истичу настојања наше државе по питању њеног безбедног развоја и њених намера у будућности што омогућава сагледавање националне безбедности и евентуалне потребе њеног дограђивања и прилагођавања свим државама региона и шире. На тај начин се може уливати отвореност и поверење другим државама за све врсте сарадње, не само у области безбедности, већ у целокупном развоју међудржавних

односа на свим нивоима. Ово тим пре што су се модели концепција безбедности мењали и прилагођавали развоју односа у међународној заједници. Концепција безбедности је отуда иманентна развоју државе. У почетку је била везана развоју и односима оружаних снага унутар државе и ван ње да би данас попримила и перципирала аспекте економског и социјалног развоја, поремећајима и угрожавањима друштва па чак и могућем угрожавању безбедности о којима данас размишљају само привредно и војно најразвијеније државе.

Отуда циљеви концепције безбедности постају знатно обухватнији од оних који се по дефиницији уврштавају у доктрину и стратегију безбедности.

У том смислу нека од главних питања на која концепција треба дати одговор су:

- који су национални интереси Републике Србије и њених грађана од значаја за безбедност
- ко су фактори и носиоци националне безбедности унутар државе,
- на кога се по питању очувања стабилног стања безбедности Република Србија може ослонити у ужем и ширем окружењу,
- како је перципиран систем националне безбедности, његова организација и функционисање сходно потребама одржавања или одбране достигнутог степена безбедности државе,
- у ком правцу ће се развијати систем националне безбедности обзиром на пројекцију угрожавања безбедности данас и у будућем периоду,
- који су приоритети изградње националне безбедности и њених субјеката обзиром на актуелне и могуће претње, изазове и безбедносне ризике,
- у ком правцу се усмерава организација и функционисање безбедности на регионалном и глобалном нивоу,
- политика партиципације националне безбедности Републике Србије у регионалну и глобалну безбедност и др.

Приоритетан задатак на остваривању тј. одговору на ова питања има државна политика саздана од свих релевантних политичких и безбедносних институција и субјеката. Ово тим пре јер након обнављања самосталности Републике Србије (2006. године) Србија је императивно предузимала низ неопходних мера у циљу решавања тадашњег стања и проблематике везане за њену унутрашњу и спољњу безбедност. Ово је био примарни задатак и незаобилазна обавеза државе која жели да конституише потребне елементе свог система безбедности. Тако су донета одређена документа политичко-безбедносног значаја, приступило се решавању кључних организационих питања безбедности од нивоа Народне скупштине, Председника Републике и Владе, кадровско-материјално организовање свих субјеката безбедности и др. Обзиром на динамику промена стања безбедности државе, региона и на глобалном нивоу концепција надоградње и редизајнирања безбедности мора бити стална обавеза политичке власти у Републици Србији.

Данашња Стратегија националне безбедности Републике Србије мора да полази од успешно конципиране безбедности која „Захтева уравнотежење циљева, начина и средстава. Без обзира на то да ли употребљавамо политичке, економске, војне или информативне елементе националне моћи, државним и националним стратешким циљевима најбоље се служи кроз сарадњу у обликовању робусних информационих мрежа које промићу динамичку конкуренцију и побољшавају заједничко деловање“ (Дебељак и Зекић 2016).

Уочава се да готово све савремене концепције безбедности у фокус свога интересовања и сврхе постојања стављају националне интересе земље, без обзира на који начин се они дефинишу и у ком уставном, законском или другом релевантном политичко-државном и војном документу се они дефинишу и конкретизују. У суштини те универзалне вредности сваке савремене државе, па тако и Републике Србије, су изражене у тежњи за опстанком сопственог народа и државе, очување њихове безбедности у краћем или дужем временском периоду и представљају основу (суштину) сваке концепције државне (националне) безбедности.

Сваки систем се формира у складу са одговарајућом концепцијом која садржи основна опредељења под којим подразумевамо: циљ, начин остваривања функције система безбедности, начин организовања снага и средстава и својства која систем треба да поседује ради остваривања ефикасности“ (Дебељак и Зекић 2016).

КОРЕЛАЦИЈА КОНЦЕПЦИЈЕ ДОКТРИНЕ И СТРАТЕГИЈЕ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Република Србија спада у групу држава која се определила за константан развој државе и њене безбедности, за јачање безбедносних институција, превенцију и адекватно деловање против свих облика, врста и обима угрожавања безбедности.

Концепција и доктрина система националне безбедности полазе од основних начела политике националне безбедности: (СНБ РС 2009 део IV)

- превенција – остварује се кроз одлучност у примени одговарајућих мера Републике Србије за јачање националне безбедности кроз правовремену идентификацију, прикупљање информација и предузимања активности за спречавање и сузбијање узрока ризика и претњи безбедности;
- право на одбрану – засновано је на основним правима и суверености држава, у складу са Повељом УН, а укључује слободно одлучивање у облику и начину остваривања националне безбедности, као и о учешћу у регионалним и међународним безбедносним организацијама уважавајући интерес Републике Србије;
- компатибилност – подразумева усаглашеност делова система националне безбедности и прихватање и спровођење међународних стандарда у области безбедности;
- недељивост безбедности – реализује се кроз активан допринос општој безбедности, као и кроз сарадњу и партнерство са субјектима међународних односа;

- одговорност – остварује се кроз обавезе да се политика националне безбедности реализује у складу са Уставом, законом и преузетим међународним обавезама.

Јасно је да се развој и функционисање безбедности врши на основу Устава Републике Србије који се усваја у Народној скупштини Републике Србије из чега произилази да се и конципирање безбедности врши у Народној скупштини, односно у крајњем сегменту скупштина треба да буде иницијатор и верификатор развоја концепције безбедности. Питања Доктрине и Стратегије националне безбедности Скупштина Републике Србије усваја на предлог стручних субјеката безбедности а примарно државних субјеката и институција безбедности. На тај начин се јасно да уочити хијерархија субјеката и улога Скупштине Републике Србије у остваривању безбедности Републике Србије. У суштини „Успостављање и реорганизовање система националне безбедности увек има своје утемељење на одређеним стратегијско-доктринарним, политичко безбедносним и нормативноправним документима којима се одређују организација, надлежности, овлашћења, координација, сарадња, контрола и друга питања од значаја за рад субјеката система националне безбедности. Та документа су израз консензуса релевантних чинилаца једног друштва“ (Стајић 2009). Обзиром да држава данас али и у будућем периоду може бити угрожавана на различите начине, у различитом временском трајању, са различитим средствима, облицима, методама и начинима који се често не могу правовремено ни сагледати јер се све чешће, када је реч о угрожавању безбедности државе ради о више комплексних (комбинованих) облика угрожавања који су у међусобној корелацији и сл. те да је настанак угрожавања могућ како унутар државе тако и изван ње, неопходно је да концепција безбедности предвиди и евентуално понуди одговоре на унутрашње угрожавање и угрожавање споља.

Због тога, са теоријско-концепцијског становишта треба дати одговор на два основна питања: да ли нам је потребан систем националне безбедности и какав нам је систем безбедности потребан у садашњем и будућем периоду. Концепција безбедности настаје као резултат погледа на све најважније околности угрожавања друштва, али и одражава

свест о објективним законитостима развоја свести и друштва, о објективним и субјективним условима, потребама и могућностима и заштити и безбедности земље“ (Вејновић 2002). Не сме се пренебрегнути чињеница да безбедност у најширем појмовном одређењу представља стање безбедности државе и њених грађана до кога се долази и које се остварује организовањем свих подсистема безбедности одбране и заштите односно субјеката безбедности. Стратегија представља начин остваривања тог стања и употребу свих субјеката безбедности.

У том смислу „теоријска концепција безбедности је резултат теоријског истраживања безбедности, које омогућава систематизовано, усмерено и методама научног сазнања примерено тумачење чињеница безбедности, разних облика њихових веза и односа кроз формулисање научних закона, теорија и научних система. Један од основних постулата у теорији безбедности јесте да се појаве угрожавања јављају као друштвено-историјске појаве и да да је њихово појављивање законито, има велики значај за систем безбедности“ (Кековић 2011). Из оваквог приступа концепцији безбедности недвосмислено се може закључити да је неопходно константно ажурирање концепције безбедности због промена у свим сферама друштва од интереса за безбедност тог друштва (политичком миљеу, науци, развоју војске и војне технологије, разних облика и врста оружја итд).

Мора се имати на уму да државна организација није сама себи циљ, него је средство за задовољење извесних друштвених потреба а „то значи да политичка концепција безбедности треба да понуди исте одговоре у односу на безбедност као функцију државе и систем као средство за њено остваривање“ (Савић 2000).

Чињеница је да Република Србија тежи изградњи савременог система безбедности и поред многих ограничавајућих и неповољних фактора који се мењају често и без утицаја и воље њених грађана. Ипак чињеница је да у концепирању савремене безбедности, њене доктрине и система, као и самог функционисања треба имати на уму да „један од најкомпликованијих концепата у међународним односима је концепт неутралне државе. У литератури и стручној јавности

не постоји прецизно дефинисана терминологија која се тиче концепта неутралности“ (Ракић и Бериша 2016, 266). Овоме треба додати чињеницу да „као војно неутрална земља Србија се определила за сарадњу и са НАТО савезом и са Организацијом договора о колективној безбедности (ОДКБ), чиме се њен политичко-безбедносни положај знатно усложио. Међутим, основни политичко-безбедносни проблем Србије јесте, што и даље покушава да спроводи Југословенску стратегију „балансирања“ која је била делотворна у биполарном свету и за време „Хладног рата“. Анализом Устава и др. законских и подзаконских аката уочава се да је Република Србија у Резолуцији Народне скупштине Републике Србије о заштити суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка 26.децембра 2007. године унела и пасус о војној неутралности Србије. Овој одлуци није претходила јавна и стручна расправа, сходно демократској пракси ...“ (Ракић и Бериша 2016, 265-266).

У изградњи концепције, доктрине стратегије и уопште система националне безбедности мора се поћи од питања „да ли Република Србија има порекло војне неутралности које се може узети као основа за њен статус и сматрати се прекретницом која је одвела у неутралну политику? Једини период војне неутралности Србије, тадашње СФРЈ, и њене наследнице СРЈ, везује се за чланство у Покрету Несврстаних земаља од 1961. године до 1992. године и специфичну спољну политику која је правила баланс између Истока и Запада“ (Ракић и Бериша 2016, 268).

Данас се у смислу конципирања безбедности Републике Србије морају узети у обзир, од стране званичних политичких представника, потписан међународни уговори од којих први дефинише опредељење Србије да је од 2006.године Србија постала члан Програма Партнерство за мир и други који представља чињеницу да је од децембра 2007. године Србија себе званично дефинисала као војно неутралну земљу према постојећим војним савезима. Шта представља и подразумева оваква резолуција и декларисани статус нигде детаљније није објашњено.

У контексту изградње концепције и доктрине безбедности Републике Србије неопходно је поћи од суштине неутралног статуса који представља намеру једне државе да избегне тренутне или потенцијалне сукобе. Анализом самог садржаја „*војна неутралност у односу на постојеће војне савезе*, ништа није прецизно дефинисано јер овакав концепт неутралности не дефинише обавезе спољне политике“ (Ракић и Бериша 2016, 271-272).

Оно што и даље егзистира као проблем у функционисању безбедности је чињеница да без обзира што се говори о професионализацији субјеката безбедности у Србији, искуства показују да без учешћа свих грађана у одбрани државе и цивилној заштити, што значи и у остваривању и функционисању безбедности земље само професионални субјекти безбедности нису довољни у супротстављању савременим безбедносним изазовима, претњама и ризицима. Са аспекта концепције безбедности неопходно је предвидети директно и индиректно учешће грађана у остваривању безбедности. Директно учешће би се односило на утврђивање и прихватање концепције и доктрине безбедности од стране свих грађана. Концепцијски би се морало предвидети непосредно учешће стручних лица различитих профила који нису директно укључени у послове безбедности. Посредно укључивање грађана и стручних лица је данас код нас најзаступљеније и огледа се у гласању грађана на изборима на свим нивоима чиме се грађани, у суштини, опредељују за програме политичких странака. Међутим, у условима када је у Србији, као и у другим државама отпочела приватизација привреде, када су настале приватне корпорације итд. дошло се у ситуацију да управо у тим корпорацијама се појавио проблем субјеката безбедности. Иако се не ретко спомиње корпоративна безбедност ипак се поставља питање ко су субјекти безбедности у тим корпорацијама. Не улазећи дубље у ову актуелну проблематику очигледно је да постоји доктринарна празнина тј. потреба за развојем доктрине безбедности којом се по дефиницији одређује место и улога субјеката безбедности како професионалних тако и самих грађана у различитим условима угрожене безбедности Републике Србије и њених грађана. У покушају истицања потребе за доношењем и усвајањем концепције националне

безбедности истакли бисмо неколико егзистирајућих питања и теза за размишљање о потреби надоградње националног система безбедности Републике Србије која се у највећем односе на питања из политичког миљеа као што су нпр.: Зашто ми морамо усавршавати безбедност и безбедносну превентиву и то много обазривије од других држава из ближег и даљег окружења; да ли разумемо ситуацију безбедности око нас и да ли смо довољно извукли закључака из прошлости а нарочито када се говори о питању унутрашње безбедности Републике Србије и њене аутономне покрајине Косова и Метохије; да ли идемо у циљу (укорак) остварења стабилне безбедности унутар Србије и у региону; да ли постоје проблеми око одлучивања (развоја) безбедности Републике Србије и који су извори те проблематике; зашто ми стално почињемо из почетка са безбедности зашто немамо стабилну безбедност шта је круцијално на овим просторима (геополитички положај, привреда, природна богатства, прираштај становништва и сл.); зашто немамо аутентичну безбедност и ефикаснију као неке друге државе из ближег окружења; требало би дати одговор на стално присутну дилему везану за поређења безбедности Југославије и садашње Републике Србије; иако се за стручњаке безбедности чини излишним али упутно би било дати одговор и на питање да ли је у Републици Србији Војска у рукама политичара (ово нарочито након тврдњи појединих „критичара“ из других али и из наше државе; како се одражава одлив радне снаге, а нарочито младих школованих људи на безбедност Републике Србије; да ли политичке трансформације унутар Републике Србије имају утицаја на њену националну безбедност; да ли садашња Стратегија националне безбедности у довољној мери узима у обзир нова дешавања и нове облике угрожавања безбедности као нпр. све чешћу појаву тзв. комбинованих угрожавања, подривања и угрожавања привреде Србије од стране разних унутрашњих и спољних фактора који себе сматрају или чак и представљају као елиту политичку и привредну (тајкуни); да ли се у Републици Србији довољно ради тимски када је у питању њена национална безбедност и у којој мери су заступљени грађани у њеном конципирању, изградњи и функционисању; има ли основа да се наша национална безбедност уређује по замислима иностраних идеолога и стратега и којом концепцијом безбедности се ми

томе супротстављамо, односно да ли је она довољно јасна за све њене грађане; да ли су реформе Система националне безбедности октроисане тзв. одозго и да ли су јасно дефинисани безбедносни проблеми и самог система безбедности, и како се све то одражава на проблем безбедности везан за Косово и Метохију као покрајину Републике Србије; да ли грађани данас у довољној мери разумеју систем безбедности и како они одлучују у вези њега итд. Све су ово питања на која би одговоре морала дати Концепција и доктрина одбране кроз стратешки приступ спровођењу исте. Сматрамо да се ради о једном важном државном акту који треба да представља платформу безбедности Републике Србије, изградње њене безбедности што је само један од низа функција и задатака савремене државе. За Србију је ово важно не само због њене националне безбедности већ и због безбедности Срба ван њених граница Тако „Република Српска данас скоро двадесет година после Дејтонског споразума непрекидно се бори за своју државност и аутономност“ (Суботић 2008, цитирано у Ракић и Буцак, 2015).

ЗАКЉУЧАК

Стратешко планирање развоја националне безбедности Републике Србије праћено израдом стратешких докумената почело је од 2000. године. Основни и најважнији стратешки документ у свакој савременој држави, па тако и у Републици Србији, одизузетног значаја за њен опстанак и развој представља Стратегија националне безбедности. У најопштијем смислу данас се код нас Стратегијом националне безбедности уређује широк спектар питања од значаја за националну безбедност. Међутим, стратегија суштински представља документ којим се по дефиницији врши реализација (спровођење) одређених безбедносних мера, радњи и поступака од стране државних субјеката и институција безбедности. Тако се стратегијом детаљно разрађује употреба Војске Републике Србије, припадника Министарства унутрашњих послова, улога правосудних институција и др. Међутим, која ће се безбедносна проблематика примарно решавати, како ће бити организован Систем националне безбедности као и многа друга питања и

проблеми везана за националну безбедност примарно зависе од политичког опредељења и концепције организовања националне безбедности тј. система националне безбедности и начина решавања безбедносне проблематике, безбедносних изазова, претњи, ризика, односно угрожавања безбедности Републике Србије. Значи да Стратегија националне безбедности чини део концепције, односно политике националне безбедности државе и која ће се безбедносна питања и проблематика решавати примарно зависи од политике националне безбедности односно концепције као сегмента државне политике која треба да буде савремена, јасна и препознатљива не само са аспекта грађана Републике Србије већ и са аспекта других држава региона и ширег окружења. Концепција безбедности треба дати одговор на многобројна егзистирајућа питања која се тичу безбедности државе и њених грађана у различитим временским периодима, а нарочито у превентивном смислу тј. у адекватном одговору на садашње и потенцијалне облике угрожавања безбедности. Стратегија (грч. *стратегиа*) представља науку о вођењу војске, вештину ратовања, односно ако се дословно тумачи са аспекта безбедности значила би вештину употребе субјеката безбедности у држави. Концепција националне безбедности чини део опште државне политике и разрађује њену теорију, идеју и сл. Треба да садржи политику унутрашње и спољне безбедности као и идеју и начин очувања исте. Концепција мора бити усклађена са спољном и унутрашњом политиком државе на основу чега се омогућава успостављање и очување безбедности и организовање субјеката безбедности. Дакле, концепција безбедности мора да постане парадигма остваривања, функционисања и организовања националне безбедности Републике Србије из које произилазе њене доктрина и стратегија безбедности.

РЕФЕРЕНЦЕ

- Вејновић, Душко. 2002. *Друштвени аспекти безбједности модерне државе*. Бања Лука: ЕДЦ Дефендологија
- Дебељак, Недељко и Велимир Зекић. 2016. *Концепција и доктрина безбједности*. Брчко: Интернационални универзитет Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине

- Кековић, Зоран. 2011. *Систем безбедности*. Београд: Факултет безбедности
- Ракић, Миле и Горан Буцак. 2015. „Геополитички положај Срба у Републици Српској и избори 2014. године“, *Политичка ревија*, бр. 1/2015, Београд: Институт за политичке студије
- Ракић, Миле и Хатица Бериша. 2016. „Однос Руске Федерације, САД и НАТО према војној неутралности Републике Србије“, *Српска политичка мисао*, бр. 2/2016, Београд: Институт за политичке студије
- Савић, Андреја. 2000. *Увод у државну безбедност*. Београд: ВШУП
- Стајић, Љубомир. 2009. „Стратегија националне безбедности у функцији безбедности Републике Србије“, у *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, ур. др Драгиша Дракић: 221-236. Нови Сад: Правни факултет
- Стратегија националне безбедности Републике Србије. 2009. Београд; Министарство одбране Републике Србије. *Службени гласник РС*, бр. 14/9
- Стратегија националне безбедности Републике Србије. 2019. Београд: *Службени гласник РС*, бр. 94
- Суботић, Момчило. 2008. „Геополитичка стварност Срба“ у: *Србија политички и институционални изазови*, Београд: Институт за политичке студије

Mile Rakić

Institute for Political Studies, Belgrade

MEETING THE CONCEPT OF SECURITY OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Resume

The development of states from the aspect of security unequivocally indicates the constant need to build defense and preserve national, regional and global security. In that sense, the Republic of Serbia is building its national security system. The aim of the paper is to thematize the questions from the political-security theory of construction and the state of security, to which preventive answers should be given, which are very important for building a modern and stable security of the state. The primary issue is the existing issues immanent to the existing order of national security of the Republic of Serbia, which is now expressed in the National Security Strategy. By applying various scientific research methods, appropriate to the corpus of security issues and available contents relevant for building a security system, it was noticed that the current development of national security cannot fully and timely respond to the most often combined security issues in an adequate way. The concept of modern security, which is expressed in our National Security Strategy, requires a clear balance of goals, ways and means appropriate to dynamic past and future events in the field of security, having as a starting point the protection of the highest national interests of the state.

Keywords: concept, doctrine, security strategy, Republic of Serbia*

---

* Овај рад је примљен 26. јула 2020. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције 21. августа 2020. године.